

ספינקס

מאת: יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ז', עמ' 329-332
תרגום: אורי אורלב

ולא הלך למשךד.
אדון סטניסלב לא הלך למשךד.
הוא, שבמשךד עשרים ושש שנים ומספר חדשים לא החסיר אף יום אחד, לא הלך למשךד, אלא
הלך לטייל.
אתם מבינים? לטייל!

הוא – שאף פעם לא לקח חפץ, מפני שאנשים כמותו אינם נחים אף פעם; הוא – שלא חלה
מעולם, מפני שאנשים כמותו לא חולים; הוא – שלא החסיר אף יום אחד בגלל בעיות משפחתיות,
מפני שלאנשים כמותו אין בדרך כלל בעיות משפחתיות, ואם יש להם הרי זה באפן יוצא מן הכלל,
ואף ורק בימי ראשון ובחגים – אותו בקר בחדש מאי הוא לא בא למשךד אלא הלך ללאזינקי.

אדון סטניסלב, עובד המשךד, לא הסתכל בספרים אלא התבונן בשמש ולא אהז בידו עט, אלא
עלה זרק, וזה קרה לו, לעובד לדגמה כביכול, שהמנהל עצמו העמיד לדגמה ולחקוי; הוא שקבל
לפני שנה שעון עם הכתבת: "על 25 שנות עבודה נאמנה", הוא, שהמנהל בכבודו ובעצמו היה פוגש
כל בקר בשאלה: "ניו, ומה חדש בפיך?" וטופח על גבו כמו שטופחים על גבה של סוסה טובה
ושקטה, שאמנם אף פעם לא עלתה על מסלול המרוצים, אבל במשךד רבע המאה משכה את
הכרכרה דרך רחובותיה המסריחים של העיר, 20 קופיקות לנסיעה במזמן.

והנה שמש האביב פגשה פנים אל פנים את העובד המצטין.

על מה הוא חשב בהביטו בשמש?

אינני יודע.

מה הרגיש?

אינני יודע.

האנשים חושבים שקשה לדעת על מה חשבו המלך סוביסקי לנד וינה, נפוליאון על האי "סנט
הלנה", אמן מאהב או שאינו מאהב, יוצר יצירה גדולה או רק מי שמתכנן ליצר ומתפתל בתוך
קורי חסר האונים שלו עצמו.

בלוף!

אלה דברים פשוטים מאוד! לוקחים קצת כאב, קצת עצבנות, קצת התלבטות, קצת גדלות, קצת
נפש עירמה, קצת נפש לבושה, קצת אירוניה, הרחורים, קצת יסורים ושקרים – והנה הכרך מוכן,
שני כרכים, שלושה כרכים, ארבעה.

אז מה חשב העובד השקדן עם שעון היובל, כשהסתכל בשמש? וישב שם שעה, שעתיים, שלוש - עד
ארוחת הצהרים – בלזינקי במקום לנד שלחן עבודתו...

חזר הביתה, אכל ארוחת צהרים, שכב לתנומת אחר הצהרים, אחר כך קם, לבש את מעילו ושוב
הלך ללאזינקי – וישב שם עד הערב על אותו הספסל, וחזר הביתה, שתיקה, קרא עתונים בלונת
סיגריה ושכב לישן.

ספינקס!...

האם גם למחרת לא הלך למשךד?

להפך: הוא יצא מהבית בשעה הרגילה, לא רגע יותר מאחר, בא למשךד, ישב לנד שלחן העבודה
שלו והתחיל לכתב. נכנס המנהל.

- ומה חדש בפיך? – שאל וטפח על שכמו

וזאת העבדה הראשונה :

אדון סטניסלב לא חיך ולא השיב ישום דבר, אדוני המנהל, אלא שתק. המנהל סקר את האולם והחל לצעד אל חדרו לעשן את סיגר הבקר.

וזאת העבדה השנייה :

אדון סטניסלב הזדקף פתאום וקרא בקול רם בצורה מוזרה :

- אדוני המנהל!
- ומה חדש בפיך? – שאל המנהל ונימה של פזיר דעת מסים בקולו.
- לא הייתי אֶתְמוֹל בְּמִשְׁרָד – הודיע אדון סטניסלב בנקשות.
- נכון... באמת... נכון.
- והמשיך ללכת לחדרו.
- אדוני המנהל! – קרא אדון סטניסלב שנית.
- העובדים הרימו את ראשיהם. המנהל נעצר בפליאה.
- מה הענין?
- שום דבר! – אמר אדון סטניסלב.
- המנהל משיך בכתפיו ונעלם במשרדו.
- עד לשעה שתים-עשרה לא נרשמה עבדה חדשה.
- בשעה שתים-עשרה נהג המנהל ללכת לאכל ארוחת בקר במסעדה המצינת השכנה – וזאת העבדה השלישית.

אדון סטניסלב נעמד בדרך של המנהל ושאל :

- האם אתה יודע, אדוני המנהל, מדוע לא הייתי אֶתְמוֹל בְּמִשְׁרָד?
- ואיך אני יכול לדעת?
- נחש בבקשה – התעקש אדון סטניסלב.
- על פני הממנה הצטיירה הפעה של חסר סבלנות. העובדים האחרים הרימו את ראשיהם.
- נו, אולי חלשה? אולי אתה רוצה מספר נמים... אולי אתה מרגיש לא טוב?
- לא, גם אֶתְמוֹל וגם היום אני בריא לגמרי – הודיע אדון סטניסלב.
- אם כן תאמר לי כשֶׁאֶחְזֹר... ואם אתה רוצה משהו, בבקשה לומר לי בצורה ברורה, מפני שלא אשחק אתך בחידות, אדוני... אולי נולד לך ילד... אם אתה... דרך אגב, נשוי?
- הוא טפח בחבה על כתפו וניצא בצעד גמיש, מחיך וקורן.
- אדון סטניסלב שלף לחמניה ממגרתו והחל לאכל ארוחת בקר.
- עד לשעה ארבע לא נרשמה שום עבדה חדשה, עד אשר, בשעה ארבע, התרומם אדון סטניסלב ובצעד מכני חצה את האולם בכיוון חדרו של המנהל.
- הקיש בדלת.
- בבקשה.
- נכנס.
- אה, זה אתה? מה אתה רוצה סוף סוף?
- אני רוצה לומר לך שלא הייתי אֶתְמוֹל בְּמִשְׁרָד מפני שהלכתי לטייל בלאזינקי.

ילאז קורצאק קורצאק

- ובכו, מה בכך?
- נוי, שום דבר... זו הפעם הראשונה מאז עשרים ושש שנים שלא הייתי במשך.
- טוב, זפה מאוד... אין לי אליך שום טענות.
- אני יודע, אפלו לא הבחנת, אדוני, בהעדרי אתמול.
- האם זאת עבדה חשובה כל כך? ... אני חוזר ואומר לך שאין לי אליך שום טענות, אדוני...
- אביב... חדש מאי... יש להם את הזכויות שלהם.

וזאת העבדה האחרונה.

אדון סטניסלב החויר והתחיל לפלט דברים מוזרים ביותר – והפלא ופלא, בטון אירוני:

- אין לי שום טענות, אדוני. איזה חסד! אין לך שום טענות שפקיד אשר עשרים ושש שנים עבד למען המשך, בזבז כאן לשוא את בריאותו, את נעוריו, את כל כוחו, את כל החיים הארכים והחסיר יום אחד... אתה אפלו לא יודע אם אני נשוי... רק טפחה לי על גבי, סתם כך, מתוך הרגל... אני לא מעניין אותך כהוא – זה... אפלו היית מעדיף שאמות, מפני שאני מיתר כבד, אתה אפלו לא יודע אם אני נמצא או נעדר... אתה, אדוני, אדון דירקטור, המנהל, ומה אני?

- אם כן, מה אתה רוצה, לכל הרוחות?

האם אדון סטניסלב ידע מה הוא רוצה? אינני יודע.

- ובכו?
- שום דבר.
- אתה רוצה העלאה?
- לא.
- חפשה?
- לא.
- ואדון סטניסלב יצא מהמשך.

בלילה תלה את עצמו.

כעבר שלושה ימים נסע על פרפרת ההלונה זר עם סרט: "לעובד השקדן".

לא היה זר מחבריו למשך.

